

Alla för hvarandra.

TJÄNARINNE- BLADET

UTGIFVET AF STOCKHOLMS TJÄNARINNEFÖRENING.

Prenumeration kan ske å Tjänarinneföreningens exp., Grefturegatan 20 C. Pris för helt år 40 öre. Lösnummer 10 öre.

Tjänarinne-Bladet 1907

utkommer en gång i kvartalet, med åtta sidigt format. Då tidningen blir något större än förlidet år ha vi nödgats höja priset med 5 öre; den kostar i år 40 öre.

Prenumeration kan ske i Stockholm på Tjänarinneföreningens expedition Grefturegatan 20 C, och i landsorten genom att till samma ställe med postanvisning insända 40 öre och tydlig adress.

Tjänarinnor!

Då ni ämna byta platser, anmäl eder allid först på *Tjänarinneföreningens platsanskaffningsbyrå*, Grefturegatan 20 C. Ingen inskrifningsavgift, billig förmedlingsavgift.

Sammanslutning.

Ändtligen har det gått upp för de små och förtryckta i samhället, att vägen fram till lyckligare förhållanden heter sammanslutning. Bland männen har denna idé, som man säger, redan slagit igenom, men hur är det bland kvinnorna. Inom de fack, där män och kvinnor arbeta tillsammans, ha männen så godt som tvingat kvinnorna att organisera sig, och där ha de också mera betalt. Men alla de andra, som äro nog olyckliga att hvarken vilja eller kunna förstå sammanslutningens betydelse, de ha det mer än beklagligt. Det finnes tusental af butiksbiträden och fabriksflickor, som betalas med 25 å 30 kr. i månaden. De måste inrätta sitt lif därefter och hur det blir är ej svårt att förstå. Många äro också redan i

unga år nedbrutna till både kropp och själ.

Tjänarinnorna ha det ju i allmänhet bättre hvad det ekonomiska beträffar, men för detta ha de också i nittio fall af hundra fått betala det höga pris, att mista all själfständighet, för att inte tala om deras långa arbetsdag.

Det är dock sorgligt huru oförstående den stora massan af kvinnor ställer sig mot dem, som vill söka intressera dem för sitt eget och sina kamraters bästa. Då jag sökt att sprida vår tidning och agitera för vår förening bland mina kamrater, tjänarinnorna, har jag haft rikliga tillfällen att studera dem. Några äro religiösa, och de allra flesta af dessa anse ju fackföreningar som något rysligt syndigt, som man bör akta sig för, så med dem är det knappt lönt att resonera om sådana saker. Andra äro stolta, de anse sig mycket för fina att vara med i en fackförening. De skämmas för sitt yrke, det är sorgligt, ty hur kan man då begära att andra skola bära aktning för detsamma. Åter andra skola gifva sig och anse sig därför ej behöfva bry sig om tjänarinnerörelsen. Det kunna de göra som inte ha annan råd än tjäna hela sitt lif, men de. Så hela den stora massan af slöa, liknöjda, som tänka: går det i dag, så går det i morgon. Dessa som tillbringa alla lediga stunder på biograf- och varietéteatrar, kaféer o. d., nöjen, som endast förråa och fördumma, i stället för att besöka föreläsningar, konserter och de teatrar där utmärkta saker gifvas, som verka uppfostrande.

Det käns nästan som en befrielse att en och annan gång träffa någon som är vaken och intresserad, som följer med sin tid, som har nog mod och tro på en rättvis saks framgång, att uppta kampen mot både fördom och slöhet. Kunna vi blott hålla ut den första svåra genombrottstiden så skola nog våra led tåtna, och den dag komma, då äfven kvinnorna fullt förstår att sammanslutning är en makt med hvilken äfven de kunna skaffa sig rättvisa. T. A.

En liten låt öm vårn.

Ja vårn ja,
ja vårn ja,
tjong fadeladeli
de ä e fina ti!
de ä e fina ti!
Da stecker så ur jola,
å guschelöf för sola,
ho ä så gla å bli!

I talla smackar iekern,
för taltöppmat då liekern
å kongler smacker'n bra.
I vika sprätter abbern
å gädda går å habbern'n
å sier: »Tack ska'n ha!»

Å göbban står i döra
å sier: »Se gumöra
å tack för sist, fru Sol!»
Å kärngan går å mörker
å planter sköt i börker
å kackler öm »i fjol».

Å bia kommer flygnass
å mörer kommer smygnass,
då löfter gödt tå hägg
Å kråkan kommer kraxnass
Å svalan kommer flaxnass
Å ännran lägger ägg.

Å göken gal i björka
å jäntan går te körka
å gösan går på domp.
Å själ går ja i fjälla
å sjonger alltimälla
en liten stölli stomp.

Å stompen ä öm jänter
å are instrumänter
å löckas salmodi.
Å stompen ä öm sola
å gläja här på jola,
ja vårn ja,
ja, vårn ja,
tjong fadeladeli,
då ä e fina ti.

G. Fröding.
(Ur »Samlade Dikter I.»)

Sprid Tjänarinne-Bladet!

Hvarför kalla våra tjänarinnor vid förnamn?

Hur vi skola benämna våra tjänarinnor är en rätt svår fråga. I förra numret af Tjänarinnebladet finnes under ofvanstående rubrik en i alla afseenden utmärkt bra artikel, införd från en engelsk tidskrift, där denna fråga förekommer och där det förordas att icke, såsom hittills, begagna förnamnet utan säga som åt alla andra mera obekanta »fröken» och tillnamnet. Detta är nog kanske det riktigaste ehuru det för våra svenska öron låter underligt och tungt. Inom de hem, där en tjänarinna aldrig trifves längre än högst 1 eller 1/2 år, förefaller det mig dock vara alldeles i sin ordning, att hon tilltalar på ett sådant sätt som jag tilltalar alla andra obekanta personer, men jag erkänner att om jag fäst mig vid henne och känner det varmare för henne än för den stora hopen, känner jag det ofrefligt att stå på en så främmande fot med henne. I sådana fall ville jag hellre få säga det i allmänhet lättare och vackrare förnamnet än det ofta nog rätt fula tillnamnet. Finge jag därtill begagna ordet »Ni» åt alla, både dem som stå öfver och under mig och således äfven till min tjänarinna, vore det mycket lättare att tala vid hvarandra.

Ja — därpå hänger det — Ni-ordet har kommit i vanrykte och det är icke underligt emedan det har missbrukats. Det är likväl endast i Sverige vi icke begagna ett gemensamt tilltalsord, utan dragas med titlarna så snart visamtala. När vi i en bok läsa ett samtal där ordet Ni ständigt begagnas, finna vi det alldeles riktigt men vi bli retade och stötta om det användes i praktiken till oss. Detta är ju ändå rätt dumt. Det har dock nu börjat talas och skrivas rätt mycket därom, och jag skulle vilja föreslå att det begagnades i hemmet emellan husmoder och tjänare men med bestämd fördran att det skulle användas till husmodern lika mycket som af henne. Om tilltalsordet »Ni» användes af alla till både öfver- och underordnade skulle det icke stöta någon. I landsorten begagnas ordet »I» allmänt till äldre och det stöter sig ingen på, men det låter litet gammaldags och är kanske därför svårt att få in till allmänt bruk.

Hvad mig själf angår, skulle jag alldeles bestämdt införa Ni-reformen om jag till nästa flyttning skulle ha en ny tjänare. Hon skulle med lock eller pock förmås att säga Ni till mig, men med rättighet äfven för mig att säga det samma åt henne. Nu råkar jag ha en sådan gammal vän hos mig, att jag icke har lust att begagna ett så främmande uttryck som Ni till henne. Från mitt gamla föräldrahem där flera af våra tjänare hade varit hos oss i 20 och 30 år, tilltalade vi dem såsom allmänt brukades på orten med »du», de äldsta kallade mig också alltid vid mitt för-

namn, t. o. m. sedan jag blef gift. Den seden förde jag med mig till Stockholm och den sitter illa nog i mig ännu. Ville min gamla vän, som tjänar hos mig, säga du till mig, finge hon det gärna, men hon gör det ej. Finge jag emellertid en obekant flicka till mig skulle jag genast försöka införa Ni-reformen, och, önskade hon det, skulle jag gärna äfven säga fröken, men då äro vi också två främlingar för hvarandra.

Den tjänarinna, som hellre önskar tilltalar med ordet »fröken» i stället för förnamnet, borde också få det och där om borde öfverenskommas emellan henne och husmodern, men ordet Ni kunde ändå alltid begagnas af dem båda. Samtalet faller sig då lättare.

Tilltalsordet »du» vill jag ej begagna till andra än anhöriga och vänner samt till barn.

E. L.

Öppna bref.

Kära Anna!

Tack för ditt bref! Det var ju roligt att höra hur en fabriksömmerska har det. Som du nog förstär, kära Anna, har jag aldrig pröfvat på hvad det vill säga att arbeta på en fabrik, ty det har icke varit min håg, men hemmets arbete däremot är min lust och glädje.

Jag är ju en af de lyckliga, som äger en god plats som tjänarinna med den storslagna lönen af 20 kronor i månaden. Detta räcker nog till kläder, när man för öfrigt har allt annat fritt. Men det är icke nog med kläder och föda, vi behöfva äfven en sparad slant till ålderdomens dagar. Därtill blir det nog inte så mycket öfver. Skall en tjänarinna spara något, bör hon lära konsten att försaka, hon får inte tänka på att vara så modärnt klädd, ej heller så ofta köpa dyrbara hattar och kappor. Men när jag då hör hur stora löner en del fabriksarbeterskor ha, som 65 kr. i månaden, och 18 kr. i veckan, då tycker jag nog, att dessa flickor ha bra mycket större inkomster än jag. Nog tror jag, att en sådan lön bör räcka till, om de för öfrigt inrätta det så att de själfva kunna laga ett mål mat åt sig på en ledig stund.

Det är nog mycket i lifvet som blir lockande, och mycket som drar, men hvad jag erfarit: skall man vara med, så kostar det äfven. Man säger ofta: det kostar bara 25 öre. Men 25 öre hit och 25 öre dit, strax rullar kronan. Äfven bör man vara någorlunda snyggt klädd, om man kväll på kväll skall vara med och sitta på föreläsningar och diskussionsmöten.

Tänk dig bara, kära Anna, hur en modern och »snoffsig» fabriksarbeterska skulle rynka på näsan, om hon skulle gå i sällskap med en tjänarinna, som vore klädd i en gammal omodern och barsliten kappa. Du, som varit med där dagens mest brännande frågor diskutats, är väl så långt kommen på

vetandets bana, att du kan upplysa alla okunniga kvinnor om hvilket ideal de böra eftersträfvat för att kunna få det bästa möjliga.

Stockholm den 19/4 1907.

Din tillgifna väninna

Yoletta.

Vid läsandet af Siris och Annas bref får man ovillkorligen den uppfattningen, att vi tjänarinnor äro ovanligt väl lottrade i ekonomiskt hänseende jämförda med i andra branscher arbetande kvinnor. Men jag undrar om inte, åtminstone hvad Anna beträffar, aflöningen är minimi. Och jag för min del tror, att Anna som fabriksarbeterska kan jämnställas med den kategori af tjänstflickor, som ha en 10 å 12 kronors lön i månaden och för hvilka eget rum aldrig kan komma i fråga. De tjänarinnor åter som åtnjuta 25 å 30 kr. lön äro vanligtvis kokerskor, som fått betala sin kunskap och erfarenhet med många års tungt arbete, och som hafva mycket ansvarsfulla platser. Men för t. ex. ensamjungfrur är ju lönen varierande 15, 18 och högst 20 kr. Och tror jag, att dessa tjänstflickor få arbeta fullt ut lika mycket och många gånger ännu mera än fabriksarbeterskan. Eller tror någon att en matmor betalade mera pr månad än 10 kr., förutom fritt vivre, till en tjänstflicka som började sitt arbete kl. 8 och slutade kl. 6 och dessutom hade alla söndagar lediga?

Undertecknad känner en del fabriksarbeterskor som kan förtjäna 65—70 kr. pr månad, men det beror naturligtvis mycket på i hvilken bransch de arbeta, och mångårig yrkesvana gör väl också sitt till. Jag vill nu inte påstå att dessa ha det så afundsvärdt, vi se ju enligt Siris specifikation att 75 kr. är nästan det minsta möjliga man kan lefva drägligt på.

Jag har en bra, och hvad friheten beträffar mycket bra plats. Ensamjungfru, 4 personers hushåll, 6 rum förutom mitt eget. All städning får jag utföra ensam, endast hjälp till damning af ett rum, så matlagning och skötandet af köksdepartementet. Och så en hel del andra göromål, som man vet förekomma i ett hem. Man kan ju tycka att detta är ganska mycket arbete för en person, men här är arbetet så väl ordnat så man hinner bra. Mitt arbete för dagen börjar strax före kl. 7 f. m. och slutar hvarje kväll kl. 8 (undantag göres när tvätt, rengöring eller främmande till kvällen förekommer), och söndagar från kl. 6 är jag fri, och jag får disponera min fritid efter behag. Och det är en obeskrifligt skön känsla detta, att veta arbetet vara slut, att vara fri, rå sig själf och våga gå ut utan att först bedja om lof. Det gör att man arbetar mycket lättare under dagen. Min mening är den, att om alla matmödrar insågo fördelen, så införde de metoden. Min lön är 18 kr. pr mån. och så julpresenter för omkring 35. Dessutom röner jag alltid vänligt och humant bemötande.

Ja, som sagt, jag är mycket nöjd med min plats, och vill inte byta mot högre lön och mera beroende ifråga om ledighet. I förbigående bör nämnas att jag fått denna plats genom Tjänarinneföreningen.

Det här är nu för och om oss kroppsarbeterskor. För att komma till Siris, eller kontoristens nivå, måste man klifva något högre på samhällets rangliga trappstege. Och så högt har jag aldrig varit och kommer förmodligen inte heller, kan därför hvarken ge råd eller uttala mig för öfrigt. Det slår mig endast med häpnad, när jag ser huru väl en ensam person måste räkna ut allting, och ändå nått och jämt kunna existera på 75 kr. i månaden. Och man frågar sig ovillkorligen, huru kan då en arbetare med 90 à 100 kr. förtjänst försörja sig själf och sin, många gånger, talrika familj. Men detta är nu en gång levande dagliga gåtor, som ingen af de lyckligare lottade gör sig besvär med att lösa.

Ja, detta är nu inte hvad det borde vara, råd, hvarken till Siri eller Anna. Men jag kände det nästan som en plikt mot mina yrkeskamrater och mig själf att säga några ord och ta henne ur den villfarelsen när hon tror att det är många utaf oss, som få disponera 20 à 25 kr. i månaden bara till kläder och det ändå inte räcker. Mycket mera har jag nog att säga i denna sak men jag vågar inte uppta utrymmet längre. Till förekommande af eventuella misstydningar ber jag få säga Anna, att jag inte anser hennes yrke som någonting eftersträfvansvärdt. Nej, tvärtom tycker jag det är beklagligt att arbetskraften skall vara så litet värd, i all synnerhet på den kvinnliga arbetsmarknaden. Men just detta tycker jag borde vara en maning till alla och en hvar: Upp till strid mot orättvisor och utslagningssystem samt lär dig förstå ditt eget människovärde.

Stockholm i april 1907.

A—a J—n.

Kvinnorna och litteraturen.

Den tankeväckande, den frisinnade, den moderna litteraturen har för arbetareklassen och kanske främst för dess kvinnor varit så godt som ett slutet rum, tillbommat med de starkaste af alla riglar, penningens. Aldrig visar sig kapitalismens förbannelse mera tung, mera hänsynslös, mera fränstötande än när den för de arbetande klasserna stänger vägen äfven till själens, till andens porlande källflöden, till lifvets eviga vatten, vetandets, skönhetens, sanningens brunnar. Vägen till dessa borde åtminstone stå öppen för alla, dess njutningar borde vara allmän egendom framför allt, ej monopol för några få. Men hur är det? Gäller icke äfven här, och kanske här mer än annorstädes, att pen-

ningen är den som bestämmer, är den suveräna makten. De goda, de tankerika, de frisinnade böckerna, böckerna af värde med ett ord, äro dyra, de ligga och locka i bokhandelsfönstren, men för att få dem får man afstå en hel dagsinkomst, ibland två, tre dagsinkomster, och det har arbetarfamiljen icke råd med, det skulle ofta betyda lekamlig svält för föräldrar och barn eller rättare en värre lekamlig svält än som råder, ty trots organisationsarbetets stora segrar lider ännu vår arbetarklass af undernäring.

Visserligen ha de allt tätare uppspi-rande arbetarbiblioteken öppnat en liten glänt på dörren till vetandets och den andliga njutningens gyllene salar, men dess tillgångar ha varit, ack, så begränsade, så fruktansvärdt begränsade, framför allt utanför Stockholm. Ett erkännansvärdt steg framåt till att åt folket bereda tillgång till en god och dock icke alltför omöjligt dyr litteratur togs af bokförlagsfirman Björck och Börjeson med startandet af dess 1 kronasbibliotek af yppersta litterära halt och detta initiativ, för hvilket alla bokvänner i landet äro skyldiga det förlaget ett stort tack, tvång snart andra förlag att följa efter, bl. a. förlaget Ljus, som med sina 10-öreshäften af Strindbergs Öden och Äfventyr tagit ytterligare ett steg mot målet: den goda litteraturen åt folket.

Men, om man ser saken i dess vidd, huru väl inlåst är icke fortfarande den yppersta litteraturen för folket och kanske allra mest för kvinnorna, som mera sällan än männen besöka biblioteken — detta beror dock ibland på slöhet — och mera sällan ha tillfällen att bevista upplysningsmöten och litteraturafstär, där nu sådana på sina sparsamma ställen stå till buds.

Vad är då arbetarkvinnornas andliga spis? Jo, det är detta som är det fruktansvärda, men som icke må förtigas: i nittionio fall af hundra är våra arbetarkvinnors andliga spis tarflig »religiös uppbyggelselitteratur» eller än tarfligare kolportage- och sensationsromaner! Jag har mycket ofta märkt att äfven den mest uppenbara »religiösa» humbugsskrift, den mest vedervärdiga vidskepelseprodukt, den allra svamligaste och kulturvidrigaste »religiösa» (i verkligheten den bittraste parodi på det som bör ligga i det starka ordet religiös) väckelseskrift hittat vägen in i arbetarehemmet. I de allra flesta fall kan man nog, då man ser en sådan, äfven här ställa den gamla frågan: hvar är kvinnan? Och så dessa litteraturens stinkande kloakbrunnar som beta kolportage, kärleks- och sensationsromaner, dessa folk- men framförallt kvinnosjälens förgiftande tryckalster som bära de rafflande titlarna, de kittlande rubrikerna, de smutsiga bilderna, de granna pärmarne! Är öfver hufvud taget en censur och en lag för tryckalster af nöden, så sannerligen här borde den ingripa. Öfver hufvud taget öfvas från tidningspressens sida en alltför slapp kontroll öfver den aldrig sinande floden af smuts-

litteratur. Brännmärktes offentliggenast vid utgifvandet hvarje sådan ockrarbok, så skulle den ekonomiska vinsten för dess profithungliga förläggare betydligt minskas och därmed också lusten att ockra på dumheten, okunnigheten och bristen på god litteratur. Sådana förlag som så godt som endast ha till uppgift att drifva dylik »litterär» smutsaffär borde varnas för, borde stämplas i alla tidningar, framför allt i arbetarpressen. Med skadedjur bör man icke ha medlidande, med giftblandare af yrkets bör man göra processen kort!

Jag finner att jag håller på att skriva mig varm. Men när jag åt redaktionen af Morgonbris, efter åtskillig tvekan lofvade att då och då i arbeterskornas, i arbetarkvinnornas egen tidning skriva om märkligare litteratur som utkommer, så lofvade jag mig äfven själf, att i en första artikel säga hvad här nu är sagt. Det kan sammanfattas i dessa ord: bort med den kulturvidriga, bort med den simpla litteraturen ur arbetarnas, ur arbetarkvinnornas hem! Den är kapitalismens tjänsteande.

Fredrik Ström.

(Morgonbris.)

Proletärhustrun sjunger vid vaggan.

Slumra min älskling! Slumra sött
nu efter dagens lek är du trött.
Slumra! Din moder vakar.
Att reda ditt läger varmt och godt
till täcke min underkjol du fått,
gärna jag själf försakar.

Slumra min älskling, slumra tyst,
nyss till hvilat din mun jag kysst,
ensam hos dig jag sitter.
Mitt sista linne till örngåttssvar
under tärar jag sömrat har.
— Ack, fattigdomen är bitter!

Slumra min älskling! Slumra sött!
An inga mödor din färd har mött,
du barn utaf proletären.
Men ack! de komma nog, ty ej jag
dig maktar bereda en bättre dag
än trälens i arbetarhären.

Slumra min älskling! Sof, blif stark.
bryt dig en bana i lifvets mark
till hjälp för lidande bröder.
Frihetens fina svär din ed,
ställ dig som kämpe i dessa led,
där brödrakärleken glöder.

Slumra min älskling! Slumra nu!
Hela min rikedom det är du,
för dig vill jag sträfva och lida.
När andra önska att deras små
som höga herremän skola stå,
jag önskar att se dig strida;

strida som hjälte, strida djärft
mot alla fördomar, som vi ärf,
mot mörkrets kväfvande dimma;
höja ditt svärd för människorätt —
som trampats i smuts af ätt efter ätt —
för sanningens lågande strinma.

Slumra min älskling! Slumra i ro!
Det kommer en tid — så är min tro —
då höga och låga bli bröder:
då sanningens seger ljuset tändt
och strålar till hvarje hjärta vänt,
när förbrödringens gryning glöder.

(Hall. P.n.)

Marcus.

Påskfirandet i Ryssland.

(Öfversättning.)

Påskan är medelpunkten för alla rysars kyrkliga liv, liksom julen hemma hos oss. Den utgör slutet på nordens kalla vinter; en fläkt af den stundande våren dallrar genom världen och människohjärtat. Redan med palmsöndagen börjar påskfesten i Ryssland. Man gifver barnen gåfvor och pryder hemmet och helgonbilderna med s. k. palmblad, nyss afskurna pilkvistar med kvarsittande blombhängen. I städerna hållas den s. k. »palm-marknaden» torsdagen före palmsöndagen, flitigt besökt af alla åldrar, dock företrädesvis af barn. Där finnes alla möjliga läckerheter, leksaker, luftballonger, massor af blomkrukor med pappersblommor, men först och sist dessa pilkvistar, *verba* (pilkvist), som gifvit sitt namn åt marknaden. Först på palmsöndagens morgon uppfyller dock verban sin bestämmelse. Den i familjen som först stiger upp skall med verban smyga sig in till de sovande, väcka dem under skämt och med ett par lindriga slag af riset, hvarvid sjunges:

»Riset slår,
slår, så att du gråter,
jag slår icke,
riset slår.»

Detta lär särskilt träffa dem, som försummat ottesången. När verban såsom tuktomästarinna fullgjort sitt värf sättes hon bakom helgonbilderna eller ock i vatten, till dess hon skjuter blad såsom första vårhälsning.

Skärtorsdag sker fottvagningen i stadens förnämsta kyrka, ortens främste präst förrättar den på tolv andra präster, af hvilka den näst högste föreställer Petrus och sträfvar emot tvagningen, men låter den till slut ske. En annan präst föreläser under ceremonien motsvarande ställe ur passionshistorien. Under påskveckan underlåter aldrig den fromme ryssen (barnen alltför sjunde året) att gå till nattvarden. Beredelsen därtill består i sträng fasta och kyrkbesök tre gånger hvarje dag. Långfredagen biktas man, och kommunionen äger rum på påskdagen. På långfredagen utställas Frälsarens bild midt i kyrkan. Från den stund då grafläggningen skett till uppståndelsen upphör all klockringning och de troende taga afsked af den korsfäste. På morgonen är ingen gudstjänst; man uppför i kyrkan Frälsarens graf. På e. m. bäres hans bild, en linneduk med en tafla föreställande grafläggningen från det allra heligaste af en präst på hufvudet ned i kyrkans skepp och lägges där på en katafalk, hvilken, liksom kyrkan, är klädd med svart tyg. Människorna strömma nu in, knäböja vid den dödes läger och kysser de ställen på taflan där händer och fötter finnas. På lördagen tages grafven bort. Gudstjänst med nattvard äger nu rum, hvarvid dörrarne till det allra heligaste öppnas för att så förblifva under hela påskveckan. Prästerna som förut uppträdt i svarta kläder, byta nu och

visa sig i hvita guldskimrande dräkter. Under den nu följande natten börjar den egentliga påskgudstjänsten. En stund före kl. 12 gå alla präster med fanor, banér och bilder ut ur kyrkan och skrider långsamt omkring henne, följda af menigheten i högtidlig procession, alla bärande vaxljus i händerna liksom sökande Frälsaren, såsom Maria och Magdalena när de funno grafven tom. Framför tåget bäres ett bröd, på hvilket uppståndelsen är afbildad. Strax före kl. 12 träda de åter in i kyrkan, vid det första tolfslaget dånar ett kanonskott och alla klockor i staden begynna sin klingande musik. Processionen mottages från det upphöjda altaret af en präst med ropet: »Kristus är uppstånden» och kyrkans sångare stämma upp: »Kristus är uppstånden, uppstånden från de döda!» I samma ögonblick är kyrkan upplyst som på dagen, t. o. m. alla vaxljusen i de kyrkobesökandes händer tändas såsom genom ett trollslag, alla kyrkans fönster, kupoler och torn stråla i bländande ljus. Uppståndelsegudstjänsten har börjat, prästen upprepar gång på gång: »Christoss vosskress!» (Kristus är uppstånden!) och folket svarar »Voistunno vosskress!» (Han är sannerligen uppstånden.)

En massa människor hafva samlat sig på de yttre trapporna, de hafva kommit för att låta välsigna den mat, hvarmed de ännu förnöja sig efter den långa fastan. Alla hafva de framför sig en tallrik med de tre oundgängliga rätterna, hårdkokta ägg, blomstersmyckad kulitsch, ett fint påskbröd af hvetemjöl, och parsa, en stympad pyramid af ystad mjölk, tillsatt med socker och ägg, på hvars fyra sidor det ryska korset är framställt genom instuckna rusin. Alla hafva de också brinnande vaxljus. Detta dallrande eldhaf, påskbrödens brokiga blomsterprydnad, folkhopens böljande fram och åter, allt framkallar ett underbart förtrollande skådespel. Efter gudstjänstens slut träder prästen, åtföljd af en subdiakon, ut till folket på trapporna och stänker vigvatten på de utställda matvarorna. Han plägar som tionde taga ett ägg från hvarje tallrik. Folket begifver sig nu hem för att njuta den mat och dryck som man så länge nödgats umbära. Fastan är slut.

Alltför tolfslaget på påsknatten lyckönska alla rättrogna ryssar hvarandra, träffas man efter detta ögonblick första gången (detta gäller ända till Kristi himmelsfärdsdag), hälsar man hvarandra med »Christoss vosskress» och »Voistunno vosskress», hvarpå de kyssa hvarandra tre gånger.

På påskdagen är det idel liv och rörelse på gatorna, öfverallt mötas jublande leende människor, hälsande och kyssande hvarandra. Gratulationsvisiter afläggas hos släktingar, vänner och förman. De lyckönskande af den tjänande klassen, ja äfven ämbetsmän i de lägre graderna erhålla i vissa trakter penninggåfvor vid detta tillfälle, sådana få ej heller uteblifva för tjänare i ett hus där man umgås. Portvakterna i för-

näma hus hafva sin rikaste skördedag. Hela påskveckan igenom är såsom en enda stor glädjefest. Äfven den därpå följande söndagen räknas till påskveckan, så att icke förrän på måndagen återtager staden sitt vanliga utseende.

Ett ord.

Hur kan ett litet ord så djupt dig bry
Och borra sig i själen in?
En fläkt, en stjärnas glimt, en blyxt ur sky,
Hvem vägrade dem på guldigt någonsin?

En ton som klingar en sekund och dör,
En böljas suck mot sommarstrand,
En fågels drill, som vinden strax förströr,
Ha! längre lif än många ord ibland. — —

En fläkt allenast ordet är? Ja väl,
Men den kan växa snart till storm.
En stjärnglimt blott? Men i en mänskosal
Den spegla kan för evigt stjärnans form.

En blyxt allenast, som ur skyn flog ut
Och spårlöst i en blink förbrann?
Ja väl, men förr'n den blixten ljungat slut,
Han lätt en väldig världsbrand tända kan.

Det gafs ej makt i himmel och på jord
Så jättestark som tungans tal;
Ut! ett ord, ett litet fattigt ord,
Där rymns en evighet af lust af kval.

Ett ord af Skaparn blott, och världen sprang
Ur intets mörker fram i ljus!
Ett ord blott från en flickas läppar klang,
Och månet hjärtas drömvärld sjönk i grus.

Hvart ord, din tunga tanklöst fält, förvisst
För seklers sekler skördar sår;
Det gungar fram på tidens våg och sist
Emot oändlighetens portar slår.

Fjalar.
(Ur »Nya Dikter».)

Fragment ur ett manuskrift.

Efter kaffet gick Anna upp i barnkammaren för att ge lilla Gerda mat. Flickorna följde med, Elin hade lofvat att klippa pappersgubbar åt gossarna och Maria måste se på Ingrid's skrifböcker som denna var mycket stolt öfver. Barnkammaren var ett stort, ljust rum med två fönster, men vette åt norr. Det hade varit tal om att låta barnen få sängkammaren i stället, som var midt emot, men den låg alldeles öfver salongen och det skulle varit olämpligt då det nästan alltid musicerades när de någon gång hade främmande. Ingrid, Sten och Axel bodde här med barnjungfrun, lilla Gerdas vagn stod i sängkammaren och henne skötte Anna själf om nätterna. Ingrid hade sitt schema uppsatt öfver sängen, något som gjorde Sten mycket afundsjuk, men han fick trösta sig med ett hemskt oljetryck öfver slaget vid Lützen, där svenskarna stormade fram öfver massor af sårade och döende tyskar som blödande vred sig under hästarnes hofvar. Lille Axels bädd be-

tecknades af den sedvanliga barnkam-martafan, en gosse och en flicka som plockade blommor vid en afgrund med skyddsengeln bakom sig. Maria stannade framför den.

»Om jag kunde begripa hur folk kan hitta på något så afskyvärdt som att på en människokropp sätta vingar af fjädrar, isynnerhet när kroppen har kläder på sig som här. Jag kan aldrig låta bli att undra om det är några särskilda ärmhål i ryggen, som de sticka ut vingarna igenom.»

»Tänk på att små grytor också ha öron», förmanade Anna.

»Hurudana vingar ha englarna då, moster Maja?» frågade Ingrid.

»Ja, ser du lilla vän, det vet vi nog inte. Ingen af oss har nånsin sett en engel, men jag föreställer mig att om de finnas och verkligen ha vingar så måste vingarna vara af samma tunna hud som bekläder deras kropp. Tänk dig en fjärils eller trollsländas skira vingar, fastän mycket större, skulle det inte vara vackert?»

»Jo då», utbrast Ingrid förtjust, »mycket vackrare än de där hönsvingarna.»

»Ingrid får inte tala så om Guds englar och det får inte moster heller», sade Anna strängt. »Maria, du måste verkligen vara litet försiktig med hvad du säger i barnens närvaro, och dina åsikter i religion lämpar sig i synnerhet inte för dem. Det är naturligtvis endast därför att det är en religiös bild, som du inte gillar den.»

»Nej, visst inte, däri misstar du dig. Om du går på Nationalmuseum och ser på Sergels Amor och Psyche skall du finna samma afskyvärda påhitt. Annars vet jag ingenting vackrare än den, men får jag nånsin råd att skaffa mig den i någon billig upplaga, försöker jag bestämt att knacka bort hönsvingarna på Amor.»

»Moster, hvem är Amor? Är det också en engel, eftersom hon har vingar.»

»Amor är ingen hon, Ingrid, det är en gosse, som springer omkring och gör all möjlig odygd.»

»Jaså, då är han ingen engel. Englar är alltid fruar och fröknar eller också små flickor, men inga otäcka pojkar bli nånsin englar.» Det sista sades med en grimas åt Sten, som f. t. var i onåd, emedan han förstört en bok för stora syster.

Sten började tjuta. Var det sannt att han inte kunde bli en engel — bu — hu — hu... Anna tröstade honom. Visstingo Sten och Axel också bli englar, men mamma hoppades att det skulle dröja länge ännu. Hennes gossar måste först bli stora och förståndiga som pappa och göra mycken nytta här i världen, innan Gud kallade dem till sig. Ingrid var bara dum, när hon sade så där. Sten lugnade sig, men Ingrid gaf sig inte. Hon plockade fram barnens bilderböcker och slog upp den ena englatafan efter den andra.

»Se här, och se här, och se här, det finns inte en enda engel med skägg.»

Maria skrattade, Anna var ond och Elin såg olycklig ut.

»Ingrid lilla», började Elin medlande, »du förstår inte det där. Tror du inte morfar är en engel hos Gud nu, och om din snälla pappa skulle dö, visst tror du väl att han finge vingar och flög upp till himmelen?»

Maria vände sig bort. Att tänka sig tjocka Calle flyga, det var för ohjälpligt löjligt. Elin måtte själf ha känt att hennes bild var misslyckad, ty hon tillade förklarande: »Ser du, Ingrid, det är ju inte kroppen som blir en engel, utan själen, som går till Gud, se'n man är död här på jorden.»

»Tack, Elin, det var rätt», sade Anna varmt. Hon var riktigt ond på Maria, emedan hon mycket väl märkt, huru svårt denna haft att hålla sig allvarsam när Elin talade om Carl.

»Är alla själar fruar och fröknar?» envisades Ingrid, som satt sig i sinnet att riktigt stuka Sten.

»Nu skall Ingrid vara tyst och inte prata mera dumbeter, annars tar mamma fram riset.»

Det blef en obehaglig stämning efter det sista ordet.

Elin bröt den med att berätta en saga om alla pappersgubbarna hon hade klippt ut. Gossar och flickor, hästar, får och vargar, troll och spöken. Lilla Gerda somnade och Anna gick in i sängkammaren med henne. Maria stod tyst vid fönstret. Stormen tjöt utanför, ruskade i träden som om den ville slita hvar-enda blad utaf dem och hven kring knutarna. Carl, som varit till stationen för att telefonera, kom nu knogande mot vinden och Maria såg att han flera gånger stannade och vände sig om för att andas ut.

»Sjung en visa, moster Maja!» ropade barnen.

Maria strök sig öfver pannan. — Nej, det var inte värdt att grubbla öfver det hon inte kunde hjälpa. En visa! Ja, men hvilken? I detsamma fick hon se Ingrid, och med blicken fäst på henne sjöng hon:

»Räffen han gör sig så söter
Falsk och elak är han ändå
Stackare, den honom möter
Därföre akten er, flickor små. —

Amor är värre än räffen
Eld han tänder i hjärtats vrå,
För honom så länge i leiven
Akten er, akten er, flickor små.»

Anna kom igen och alla barnen togo i ring omkring henne.

»Tyst, tyst småttingar, annars väcker ni lilla syster. Titta, nu ha ni dansat så att alla pappersgubbarna ha blåst ner från bordet.»

Det blef ett plockande, och sedan måste moster Elin berätta om sagan en gång till. Anna och Maria sutto vid fönstret.

»Skall du inte vänja af Gerda ännu? Hon är ju snart årgammal och jag tycker du har sett klen ut i dag», frågade Maria.

Anna rodnade. »Åh nej, inte är jag klen, det är bara inbillning af dig. Jag

hoppas att jag kan amma Gerda ett par månader till.»

»Är det för att du ej vill bli i grossess igen?»

»Tycker du inte det kan vara nog med 4 så pass små, och det borde ju varit 5 om lille Algot fått lefva», tillade hon med en suck. Det hade varit en liten dödfödd flicka mellan Axel och Gerda också, som Anna dock aldrig låtsade om.

»Ja, men då hade antagligen Axel inte kommit förrän ett halft år senare. Det är då sannerligen inte underligt om du är klen. Antingen ammar du ett barn eller skall du få ett, och på det sättet har du hållit på i nio år. Det vill ju jättekrafter till något sådant.»

»Om Gud ger mig barn ger han mig också krafter, därom är jag viss.»

»Men man ser ändå rätt ofta att en mor går bort från de sina. Tänk på att Elsa dog i lungdot. Hur det går med Ejnar kan vi inte vara säkra på heller.»

»Jag kan endast svara: ske Guds vilja!»

»Men Anna, vore det inte en plikt mot era barn att försöka hushålla litet med dina krafter. Kan du inte resonera med Carl därom?»

»Jag förstår inte, hvad du menar, och jag vill inte förstå det. Nej, säg ingenting mera. Det är upprörande att en ung flicka som du ens tänker på något sådant.»

»Ung! Kära Anna, jag är 27 år och kan inte förbli en barnunge i hela mitt lif. Därför att jag inte är vigd, kan jag väl få lof att tänka och tala som en förnuftig måoniska. Det är ju barockt, att resonera som du.»

»Det här är saker som du inte alls begriper», sade Anna så öfverlägset i medvetandet af sin »fru»-värdighet att Maria inte kunde motstå frestelsen att med ett lika öfverlägset leende svara:

»Är du säker på det?»

Men i samma ögonblick ångrade hon sig. Hon kände sin syster och visste att denna skulle anse det som sin plikt att gripa in på alla möjliga sätt för att rädda henne. Det första blef att hon skref till modern, Carl fick i uppdrag att taga reda på »förförarn» och sedan? En sådan uppståndelse det skulle bli. Allt detta genomkorsade hennes hjärna under det ögonblick Anna satt mållös och stirrade på henne.

»Hvad menar du med det?» kom det ändtligen fram med tonvikt på hvar-enda ord. Den stränga domaren var redo. Men Maja hade nu hunnit besinna sig. Hon brast ut i muntert skrat och svarade:

»Inte ett dugg! Jag ville bara skräm- ma dig, för att du var så fasligt öfverlägsen gent emot en sådan här ogift stackare!»

Anna hann ej säga något, ty Carl kom in.

»Sitter ni här allesamman? Kommer ni inte ner? Jag tänkte vi skulle få litet punsch på eftermiddagen, och Maja kunde gärna sjunga en bit.»

»Jo, vi kommer nu.»

»Vet ni, det har hänt något mycket sorgligt härute. Lilla Tyra Holmström har råkat ut för en olycka. Ingen vet egentligen riktigt hur det gått till, men när hon gick hem i middags och öppnade porten måtte blästen ha varit så våldsam att den slog igen den, och om flickan fick armen emellan eller ej det vet jag inte men armen är bruten och så illa skadad att det är tal om amputation. Troligen har väl läset slagit till hennes ansikte, eftersom det också var skadadt och doktorn tordes inte säga hur det kunde gå med ögonen.»

»Stackars barn!»

»Så förfärligt!»

»Stackars fru Holmström!»

»Ja», fortfor Carl, »vi få vara glada att det inte hände oss.»

Ingrid hade hört på med de vid öppna ögonen nästan svarta af fasa. På en gång brast hon i gråt, kastade sig om moderns hals liksom ville hon söka skydd och skrek och snyftade utan att låta lugna sig.

»Carl, det var oförståndigt af dig att berätta det här i barnens närvaro», sade Anna litet förebrående. »Seså, lilla Ingrid, lugna dig, det är kanske inte så farligt. Du skall få se hon blir nog bra igen. Man tror alltid i första förskräckelsen, att det är värre. Seså, mammor lilla älskling, var nu snäll. Du får nog leka många gånger ännu med Tyra. Vi skall gå dit i morgon och höra efter hur det är. Så där, ja. Min lilla snälla flicka!»

Carl tyckte alltihop var obehagligt och gick ner i sitt rum. Strax därpå kom barnjungfrun; det var tid att lägga gossarna. Anna tog Ingrid med sig ner för att hon skulle glömma sin förskräckelse innan hon gick till sängs. Elin gick fram till Maja som stod vid Axels bädd.

»Kom, vi gå ner. Hvad tänker du på?»

Maja såg på taflan öfver sängen.

»Jag undrar hvar Tyra Holmströms skyddsengel höll hus i dag?»

* * *

Anna hade tagit fram punsch och äpplen och Ingrid flek det allra största. Hon satt tyst och åt, men litet emellanåt skakades hennes späda kropp af en snyftning och hvar gång stormen hven såg hon sig förskräckt omkring.

»Nå, Maja, få vi litet sång? Det är så länge sedan du var härute, så jag minns knappt om du kan sjunga.»

»I alla händelser kan jag inte sjunga nu.»

»Spela en bit då.»

»Spela, nej det får Elin göra. Det lilla jag en gång kunde, har jag alldeles glömt bort under dessa år, som jag inte haft piano, och för öfrigt inte tid att öfva mig heller. Det är jämt och nätt att jag kan ackompanjera mig numera när jag sjunger någon gång hos tant Lotten eller här. Men Elin kan spela. Gör det du, så är du snäll.»

Elin satte sig till pianot och spelade. Först spelade hon korrekt ett par små bitar, sen övergick hon till folkvisorna och tog ett par takter ur en och sen

ur en annan. Slutligen började hon med »Allt under himmelens fäste» och den spelade hon helt.

»Sjung den», bad Maja.

»Allt under himmelens fäste.
Där sitta stjärnor små.
Den vännen som jag älskar
Den kan jag aldrig få.
Håhå.»

Han föll uti mitt tycke
Det rår jag inte för,
Han lofvade att bli mig trogen,
Intill den bleka död.
Håhå.»

Elin hade en mjuk, behaglig röst, ej så stark som Marias, men mycket uttrycksfullare. Maria hade observerat henne hela tiden.

»Jaså, är det så fatt», tänkte hon, »ja, jag har misstänkt det flera gånger. Stackars lilla lillan! Hvem kan det vara, måntro?» Hon gick fram till pianot. Elin reste sig och Maria intog hennes plats. Efter ett par ackord tog hon visan om räffen igen men när hon kom till slutet: »för honom så länge I lefven Akten er, akten er flickor små» såg hon oafvänt på Elin, som blef blotsande röd. Maja skrattade och sade med betoning att nu hade man fått veta så mycket genom dessa två visor att man kunde vara nöjd för i dag. Men när hon såg Ingrid dog skrattet bort, och hon tänkte åter på den arma lilla Tyra.

»Moster», frågade Ingrid, »är Amor mycket stark?»

»Ja då! Han är nog den starkaste af alla.»

»Har han skägg?»

Elin såg på Maja som rodnade. Båda tänkte ovillkorligen på Bertil Dahl.

»Hvarför frågar Ingrid det?»

»Jo, ser moster, jag tänkte be Gud att Amor fick bli min skyddsengel om han vore stark nog att han kunde hålla i en stor port när det stormar.»

Men Anna tyckte inte om sådana funderingar.

»Amor är ingen Guds engel alls», sade hon, »och lilla Ingrid talar mycket syndigt, när du säger så. Om Gud hör dig blir han kanske ond, och tar bort din skyddsengel ifrån dig till straff.»

»Gud är kärleken», sade Maria halfhögt.

Ingrid såg förskräckt på modern.

»Tror mamma att Gud hade gjort det med Tyra?»

»Det vet jag inte, men det kan nog hända, att Tyra varit stygg och olydig mot sin mamma och att Gud därför straffade henne.»

Maria reste sig häftigt upp och sköt undan sin stol, så den föll omkull.

»Maja!» kom det bedjande och varnande från Elin.

»Gå nu upp och lägg dig, lilla Ingrid; gossarna sova nog redan. Och när du läser din aftonbön, så glöm inte att tacka Gud för att han har skyddat dig i dag, och be att han hjälper lilla Tyra i hennes olycka.»

»Kan jag inte få vara uppe tills morbror Ejnar kommer?»

»Nej, det blir för sent, och det är inte heller säkert att han kommer.»

»Han skulle ju hämta mostrarna?»

»Ja, men han kanske inte kommer förrän med 1/2 9-tåget. Säg nu snällt godnatt.»

Ingrid lydde. När hon kom till Maja, tog denna henne i famn, såg länge på henne och sade: »Godnatt, du lilla framtidskvinna. Måtte det finnas många, lik dig, ibland dem som nu växa upp, och om du får lefva och bli stor så kom ihåg moster Maja ibland!»

Hon kysste henne på pannan. Ingrid gick upp.

När hon var borta, sade Anna: »Det är förfärligt med en sådan olycka! Tänk om det hänt min lilla flicka i stället», och med hopknäppta händer och blicken mot höjden tillade hon andäktigt: »Det är nog många föräldrar härute, som i kväll tacka Herren för att han skyddat deras små älsklingar, och det ha de minsann skäl till.»

»Ja», inföll Maja, »alla — isynnerhet Holmströms.»

»Nej, vet ni hvad», utbrast Carl, »nu är jag led på den här historien. Först nere vid stationen kunde man inte få ett förnuftigt ord ur någon, sen tjuter ungen här hemma och pratar om skyddsenglar med skägg och skall nu ni heller inte kunna tala om något annat, så får ni ursäktat att jag går in till mig. Säg mig till när Ejnar kommer. Han hade visst något särskildt att berätta, kunde jag förstå.»

Systrarna sutto tysta, sen han hade gått. Maria skalade ett äpple, Elin bläddrade i en bok. Slutligen frågade Anna: »Hvad menade du med det du nyss sade?»

»Hvilket? Jag har ju sagt så mycket i kväll, som du nog tycker är underligt», svarade Maja, väl vetande att systemen nu tänkte uppbjuda alla sina krafter för att segra.

»Det där om att Holmströms isynnerhet hade skäl att vara tacksamma.»

»Var det inte rätt då? Du brukar ju alltid säga när en olycka drabbar någon att man med ödmjukhet och tack sägelse bör ta emot den pröfning Herren vill pålägga en. Och eftersom inte en sparf faller till marken utan Hans vilja, så ville han naturligtvis att Tyra skulle bli lemlästad för hela lifvet. Det är ju hans vana att låta små oskyldiga barn lida för att på det sättet straffa och pröfva föräldrarna. Det står skrifvet: Jag, Herren din Gud är en stark hämnare, som hemsöker fädernas missgärningar in på barnen allt intill tredje och fjärde led... Det var således helt enkelt ett sätt af din Gud att hämnas.»

»Din Gud?» upprepade Anna, »vill du med det säga, att du inte tror på honom längre?»

»Nej, din Gud kan jag inte tro på och har aldrig gjort det heller. Skall jag tro på en Gud, så måste han vara kärlekens och rättvisans Gud, större än människor, icke mindre än de. Men den Gud, du dyrkar, är så småaktig, så orättvis, så låg i sin hämd, att jag föraktar honom.»

»Maria, tänk på hvad du säger, han kan straffa dig!»

»Straffa eller belöna! Aldrig får man höra annat. Man skall göra detta för att få belöning, och låta bli detta för att slippa straff. Men göra det därför att det är rätt och godt, det är något du inte känner till. Och om hans straff stod i något förhållande till brottet, hur kunde du då säga åt Ingrid att Tyras olycka var Guds straff för att hon varit stygg och olydig mot sin mamma? Blygs du inte att lära din lilla flicka något dylikt. Hur skall hon någonsin kunna tro, att han är kärlekens Gud?»

»Om du inte ville blanda dig i huru jag uppfostrar mina barn så vore jag dig mycket tacksam. I det fallet har du väl ändå ingen erfarenhet. — Och för öfrigt anholder jag att du lägger på minnet att det är din äldre syster, som du talar med.»

»Vi äro båda fullvuxna. Några år äldre eller yngre inverka ej därvidlag. — Hvad är det Elin! Nej, gråt inte. Det är väl ingenting att gråta för, om Anna och jag ha olika åsikter. Seså, nu kommer Ejnar. Då får inte Illan vara ledsen längre.» Hon torkade hennes tårar, kysste henne och gick ut i tamburen att möta brodern.

Ur verkligheten.

Stockholmsbild
för Tjänarinnebladet
af Walborg Ulrich.

(Forts. fr. föreg. nr.)

Men hennes tårar gällde mera de levande än den döde. Stackars Lotten! Hvad skulle hon taga sig till med barnen? Lilla Ellen hade hon visserligen mist redan på nyåret — »lyckligtvis», tänkte Anna —, men de andra tre voro ju så små ännu. Lotten var duktig att arbeta och de få kronor Berg denna vinter hade lämnat till hushållet motsvarade antagligen ej på långt när hvad han ensam kostade, så att därvidlag var förlusten kanske ej så stor, men så voro de också skuldsatta upp öfver öronen och att han varit ordentlig de sista veckorna hade nog ej hunnit hjälpa upp eländet så mycket. Deras lilla bo var till största delen pantsatt och några andra tillgångar funnos ej. — Jo, lif försäkringen, som, tack vare Anna, ej fått förfalla! Det jublade inom henne vid denna tanke. Nu skulle hennes uppoffring verkligen komma till nytta och välsignelse. Med något mer än 900 kronor var Lotten räddad från nöd och kunde med mod se framtiden an. Skulderna blefvo betalda och resten fick bli till hyran för nästa kvartal och till hjälp innan Lotten lyckades få ett arbete, så att hon med det kunde försörja sig och de sina. Anna reste sig, tog sin syster i famn och kysste henne innerligt utan att säga ett ord, samt gick till sin byrå för att ta brevet och lämna henne det.

Några ord af Lotten häjdade henne dock.

»Tack, Anna, du har alltid varit snäll mot mig, och fastän du och Berg inte kommo sams, så visste jag mig ändå ingen annan råd än att be dig om hjälp. Ser du, han skall begravas om söndag kl. $\frac{1}{2}$ 2, och jag begriper inte hur jag skall bära mig åt. Kista och svepning och allt sådant där går till så mycket pengar. Jag får förstås genom roteman, när jag inte har själf, men jag ville så gärna ha det litet fint, för han var ju ändå snäll, och nog vill jag att han skall få en hederlig begravning. Så skall vi väl ha litet mat när vi kommer hem. Det är ju söndag, så att Ida och Hilda kan få vara med och så kommer väl bröderna, både våra och Bergs, och då måste jag allt ha en sup till maten och kaffet. Mästarn, som Berg arbetade hos har gifvit mig 30 kr., och så 15 som var öfver för något ackordsarbete som Berg inte fått lyfta ännu. Men det räcker inte. Jag kan inte ta någonting i magasinet utan att betala, för vi är skyldiga så mycket förut, och så skall vi väl ha en krans från mig och barnen och så droskor åt oss som skall följa honom på den sista färden. Kommer du med, Anna? Det kunde du väl göra ändå; du skall låta allting vara glömdt nu, när han är död.» — Det sista var nästan en förebräelse, när hon såg att Anna skakade på hufvudet.

»Jag skulle gärna ha följt med för din skull, Lotten, men jag kan nog inte. Vi ha stor bjudning i morgon kväll, och middagen är kl. 3 om söndag, så du förstår, det blir så mycket att göra hela förmiddagen med att ta reda på och ställa undan allting. Men jag skall försöka att komma ifrån en stund på kvällen, så kan jag få språka litet med dig om framtiden.»

Lotten suckade.

»Framtiden! Ja, den kan jag inte alls tänka på ännu. Det som är, är alldeles nog. Jag tänkte fråga om du hade någon svart kjol att låna mig och så kan jag väl inte gå till grafven med kängor som tårna sticker ut på och är så trasiga att de inte kan lagas längre. Kajsa och Greta skulle få vara med, tänkte jag, men kan inte gärna ha sina röda mössor, utan jag får försöka skaffa några billiga svarta, och själf måste jag ha något svart också. Min kappå får jag väl lof att ta hem, den har varit bortsatt nära två år nu, så den är kanske alldeles maläten. Och så grafven och prästen och bärarna — jag törs inte tänka på't. Jag kan inte få 40 kronor att räcka till hälften.»

Anna vände brevet gång på gång. Skulle hon göra slut på Lottens bekymmer och grubbel genom att ge henne det? Hon såg i tankarna huru systemens tårar upphörde att rinna, huru ansiktet sken upp först i tveksam undran och häpnad, sedan i lättnad från all oro och i glädje öfver den oförmodade hjälpen. Hon såg en s. k. »hederlig» begravning, fin kista, blommor och kransar, klockringning, vagnar åt dem, som ville följa

med, efteråt middag för hela släkten, med brännvin, öl och konjak, hon såg den dödes och sina egna bröder samt familjens grannar bli alltmera druckna och om trakteringen var riktigt frikostig slutade kvällen måhända med slagsmål eller dylikt. När Lotten nu, då hon ej visste hvarifrån hon skulle få mat åt barnen nästa vecka, ansåg det som sin skyldighet att låta hvartenda öre hon ägde eller kunde få låna gå till begravning, huru skulle den då blifva, om hon visste sig ha 957 kronor att lyfta? Då skulle väl ingenting vara för dyrt för att hennes supiga man skulle komma med heder i grafven, han som ej ens brydde sig om de sina så mycket att han ville afstå från 2 liter brännvin i månaden för att trygga dem i händelse han själf skulle dö. Anna såg åter på brevet och mindes hans ord, att han hellre ville kasta sina pengar i sjön än betala premien på lifförsäkringen.

Hon ryckte till helt förskräckt — brevet var ju iturifvet! Kunde det inverka något på utbetalningen af försäkringsbeloppet. Hon hade aldrig tänkt därpå förut. Tänk om hon endast väckte en falsk förhoppning hos Lotten, och brevet nu vore värdelöst. Folk sade ju alltid att bolagen så gärna ville krängla sig undan, när det gällde utbetalningen. Hon stod ett ögonblick villrädig, därpå lade hon ned brevet och sköt igen lådan. Hon vände sig om; Lotten satt orörlig och stirrade framför sig som om hon ej ens kunde tänka längre. —

»Får du ingen begravningshjälp från sjuklådan som Berg var med i?» frågade Anna sakta.

Lotten spratt till, sen skakade hon resigneradt på hufvudet.

»Nej, den har han inte betalt sen förra sommaren. Han lofvade mig i söndags att så snart vi klarat hyran nu i april, så skulle han gå in igen, men nu var det för sent. Annars hade han fått 100 kronor från den.»

»Han har verkligen inte gjort sig mycket förtjänt af den begravning du nu med så stora uppoffringar ämnar bestå honom. Nej, förlåt mig, Lotten, var inte ond på mig, jag glömde alldeles bort att man inte får säga sanningen om de döda. Men för resten är det nu ej fråga om honom utan om dig och barnen. Honom gör det nog detsamma, huru han kommer i jorden. Hvarför kan du inte nöja dig med —»

»Om det vore Birger, som var död, skulle du nog inte tänka så», afbröt Lotten henne bittert. »Men du har aldrig kunnat tåla Berg, det är hela saken.»

»Men Lotten, tänk på barnen!»

»Ja, det är just barnen jag tänker på. Tror du, att de, när de blir stora, alltid skall minnas, att far fick gå som fattiglik i grafven. Men det där förstår du inte nu, vänta tills din tid kommer, så får du väl se. Men inte är det värdt, att jag ber dig om någon hjälp, det kan jag då begripa, fast Hilda sade att du alltid var snäll, när det gällde.»

Stockholms Tjänarinneförenings

Platsanskaffningsbyrå och Expedition

Öppen kl. 11—4, 6—7. Torsdagar kl. 11—4, 6—8. Lördagar endast kl. 11—4.

Grefthuregatan 20 C.

Allm. Tel. 94 39.

Hon brast i gråt igen och dolde ansiktet i händerna.

»Seså, Lotten, gråt inte för min skull, och var inte ond på mig för att jag är så hjärtlös, som du tycker. Jag skall gärna hjälpa dig om jag kan. Min svarta kjol får du gärna låna och svarta vantar har jag ju också. Kängorna kan jag förstås inte vara af med, och du måste ändå ha ett par, så det är bäst du köper dem. Jag skall fråga frun om jag kan få ut af min lön. Hur mycket måste du ha?»

»Du kan väl inte låna mig 20 kronor?» kom det skyggt från Lotten, »jag skall nog betala igen dem, fast jag inte nu vet, när det kan bli.»

Stackars Lotten! Betala igen dem! Anna kunde ej återhålla ett medlidsamt leende vid de orden. Om försäkringen var värdelös, skulle det nog gå dagar och år utan att Lotten kunde återbetala de pängarna.

»Ähja, det kanske kan bli förr än du tror», sade hon uppmuntrande och smekte systemens kind, som ännu var våt af tårar. »Men ett ber jag dig om, och det kan du väl göra, om jag nu hjälper dig. Köp inte hem något brännvin eller konjak! Jag tycker, du har lidit så mycket för den uselhetens skull att du inte skulle vilja se det mer i ditt eget hem.»

»Du är så snäll, Anna, och jag skulle gärna göra som du ber mig, men du kan väl själf tänka dig, hvad de skulle säga, när de komma frusna från kyrkogården, om de inte skulle få en sup till maten. De skulle bli arga och gå sin väg allihop utan att äta en bit.»

»Äh, det vore nog inte så farligt, men inte vill jag tvinga dig naturligtvis. Lofva mig bara, att du inte tar hem mer än en liter åtminstone, så kunna de då inte sup sig fulla.»

»Det lofvar jag dig», svarade Lotten, nöjd att komma undan på så goda villkor.

Anna skref några rader till Birger och omtalade hvad som händt, samt frågade, om han kunde titta upp till henne ett par minuter följande dag helst på morgonen innan han gick till sitt arbete, emedan hon ville fråga honom till råds i en viktig angelägenhet som brådsnade.

Lotten lofvade lämna upp brevet till honom på hemvägen, och sedan hon fått pängarna och svarta kjolen blifvit inlagd i ett paket, stod hon just färdig att gå, när fru Nygren kom ut i köket. Hon hälsade helt kort på Lotten men kastade en misstänksam blick på paketet.

»Anna glömmar väl inte nu för sina egna angelägenheter att vi skall ha främmande i morgon, och att Anna skulle se öfver silfret i kväll?»

»Jag hade just tagit fram det, när min syster kom, men hon skall gå nu.»

I detsamma fick Anna se hur fru Nygrens blick ännu en gång gled från allt silfret på köksbordet till paketet, och en blossande rodnad steg upp i hennes ansikte. Hastigt tog hon några steg emot systemen som just stod i begrepp att gå, ryckte till sig paketet och nästan slet af papperet.

»Det är endast min svarta kjol, som jag lånat henne till begrafningen. Vi äro fattiga, men tjuftar äro vi inte.»

Rösten darrade af harm men blicken var stadigt fäst på fru Nygren. Nu var det dennas tur att rodna; hon ryckte på axlarna och sade undvikande:

»Jag förstår inte alls, hvad Anna menar med det här. Glöm nu inte, hvad jag har sagt till om», och utan att låtsas se Lotten som helt förskräckt åsett systemens utbrott, lämnade hon köket, inom sig »judande af harm öfver en sådan näsvis och oförskämd piga. Om de ej skulle haft främmande följande dag — men nu måste hon hålla god min. Nånå, gömdt var inte glömdt.

Birger, som skulle vara i sitt arbete klockan 7 på morgonen, var redan in-

nan dess hos Anna och fick reda på förhållandet med brevet, samt lofvade att på middagen gå upp till kontoret och fråga sig för. Han skulle dock ej få tid komma själf med svaret utan endast skriva några ord och skicka till henne med någon pojke. Redan kl. 4 hade han svarat: »Betyder ingenting att brevet är sönder, när bitarna finnas. Närluter blankett till dödsattest m. m. Vi träffas i morgon kväll hos Lotten. Birger.»

Alltså finge Lotten pängarna: Annas glädje var så stor att t. o. m. minnet af det obehagliga uppträdet med fru Nygren försvann.

(Forts.)

Kooperativa Syfabriken Linnéa

rekommenderar sin tillverkning af alla sorters Damunderkläder, Blusif, Kjolar, Förkläden m. m. samt alla sorters Herrunderkläder; ett rikhaltigt lager af Tyger finnas.

Obs! Fabrikens nya adress Mästersamuelsgatan 68 n. b. in p. g.

Liförsäkrings-Aktiebolaget

"De Förenade"

Stiftadt af Skandia, Svea, Thule, Victoria och Skåne hvilka jämte "De Förenade" ansvara för försäkringsaftalens fullgörande. Premierna kunna erläggas årligen, halv-årligen, kvartals- eller månadsvis eller pr vecka.

Minsta månadspremien är: vid barnförsäkring Afld. B. 50 öre, vid öfriga försäkringsätt 1 kr.

Minsta veckopremie är 25 öre. Närmare meddelas af Elin M. Janson, hvilken träffas alla fredagar mellan 7—9 e. m., Drottninggatan 70, IV. A. T. Brunkeb. 1097 och lämnas då beredvilligt alla önskad upplysningar, utan att försäkring därför behöfver tecknas.

A.-B. Arbetarnes Tryckeri. Stockholm, 1907